

Облікова картка дисертації

I. Загальні відомості

Державний обліковий номер: 0826U005446

Особливі позначки: відкрита

Дата реєстрації: 14-10-2026

Статус: Запланована

Реквізити наказу МОН / наказу закладу:

II. Відомості про здобувача

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Велічко Ганна Вікторівна

2. Hanna V. Velichko

Кваліфікація:

Ідентифікатор ORCID ID: Не застосовується

Вид дисертації: доктор філософії

Аспірантура/Докторантура: так

Шифр наукової спеціальності: 053

Назва наукової спеціальності: Психологія

Галузь / галузі знань: соціальні та поведінкові науки

Освітньо-наукова програма зі спеціальності: 053 Психологія

Дата захисту: 23-10-2026

Спеціальність за освітою: 053 Психологія

Місце роботи здобувача: Державний заклад "Південноукраїнський національний педагогічний університет імені К. Д. Ушинського"

Код за ЄДРПОУ: 02125473

Місцезнаходження: вул. Старопортофранківська, Одеса, 65020, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR:

III. Відомості про організацію, де відбувся захист

Шифр спеціалізованої вченої ради (разової спеціалізованої вченої ради): PhD 17015

Повне найменування юридичної особи: Державний заклад "Південноукраїнський національний педагогічний університет імені К. Д. Ушинського"

Код за ЄДРПОУ: 02125473

Місцезнаходження: вул. Старопортофранківська, Одеса, 65020, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR:

IV. Відомості про підприємство, установу, організацію, в якій було виконано дисертацію

Повне найменування юридичної особи: Державний заклад "Південноукраїнський національний педагогічний університет імені К. Д. Ушинського"

Код за ЄДРПОУ: 02125473

Місцезнаходження: вул. Старопортофранківська, Одеса, 65020, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR:

V. Відомості про дисертацію

Мова дисертації: Українська

Коди тематичних рубрик: 15.21.45

Тема дисертації:

1. Індивідуально-психологічні особливості віктимної поведінки особистості
2. Individual psychological characteristics of victim behaviour

Реферат/анотація:

1. Мета роботи полягає у теоретико-емпіричному виявленні індивідуально-психологічних особливостей, характерних для типів віктимної поведінки особистості. Наукова новизна результатів: вперше: виділено та описано альтруїстично-жертвний, маніпулятивно-агресивний, беззахисно-аутоагресивний, пасивно-безпорадний, легковажно-довірливий, провокативно-аморальний, конфліктно-активний, демонстративно-показовий тип та полідетермінований типи віктимної поведінки особистості; розроблена модель з визначенням місця віктимної поведінки особистості та її індивідуально-психологічних особливостей в соціально-психологічному просторі особистості; розроблено модель віктимності особистості, яка дозволяє цілісно представити логіку формування, актуалізації, поведінкової реалізації та подальшої динаміки віктимного потенціалу людини; містить детермінанти, медіаторно-модераторні механізми між ядром та оцінкою ризику і самозахисту; особливості актуалізації віктимності та її вияв у певних типах; встановлено

співвідношення типів віктимної поведінки з іншими психологічними характеристиками; спільними корелятами для переважної більшості типів віктимної поведінки, є від'ємний з емоційним інтелектом, режимом «здорового дорослого», психологічним благополуччям та додатний з перфекціонізмом та звуженням автономії; полярність кореляційних профілів між активними та пасивними типами віктимної поведінки: активні типи характеризуються додатними зв'язками з домінуванням, агресивністю та екстерналізацією провини, тоді як пасивні – з покірною капітуляцією, самокритикою та дефіцитом суб'єктності, що відображає два принципово різних вектори реалізації віктимної позиції в міжособистісній взаємодії; психологічні предиктори кожного типу віктимної поведінки, провідними з яких є дефіцит режиму «здорового дорослого», низький загальний рівень емоційного інтелекту та схильність до покірної капітуляції тощо; визначено та описано індивідуально-психологічні характеристики осіб кожного з виділених типів віктимної поведінки; доведено роль соціального середовища, у тому числі міжособистісної взаємодії та особистісних особливостей у формуванні віктимної поведінки особистості; провідну роль сім'ї у формуванні віктимної вразливості особистості; уточнено і конкретизовано типологію віктимної поведінки як усталеної характеристики особистості; розширено та поглиблено розуміння сутності віктимності як усталеної психологічної риси людини. Практичне значення отриманих результатів дослідження полягає у можливості їх використання при розробці практикозорієнтованих програм, спрямованих безпосередньо на профілактику віктимності та подолання віктимізації. Основні положення та результати дисертаційної роботи можуть бути використані в процесі підготовки майбутніх психологів при викладанні таких дисциплін: «Психологія розвитку», «Психологічне консультування», «Девіантна психологія», «Педагогічна психологія» тощо. Запропонована модель віктимності, розроблена методика діагностики типів віктимної поведінки, встановлені індивідуально-психологічні передумови та особливості віктимної поведінки особистості важливі у практичній роботі – як у психопрофілактиці, психоедукації, психодіагностиці, так і в практиці надання психологічної допомоги.

2. The aim of the study is to theoretically and empirically identify the individual psychological characteristics inherent in various types of victim behavior. Scientific Novelty of the Findings: For the first time: The following types of personality victim behavior have been identified and described: altruistic-sacrificial, manipulative-aggressive, defenseless-autoaggressive, passive-helpless, reckless-trusting, provocative-immoral, conflict-active, demonstrative-showy, and polydetermined types. A model has been developed that defines the locus of personality victim behavior and its individual psychological characteristics within the socio-psychological space of the individual. A model of personality victimhood has been designed, providing a holistic representation of the logic behind the formation, actualization, behavioral manifestation, and subsequent dynamics of a person's victim potential. This model incorporates determinants, mediator-moderator mechanisms between the core and the assessment of risk and self-defense, as well as the specific features of victimhood actualization and its expression in particular types. The correlation between the types of victim behavior and other psychological characteristics has been established. Common correlates for the vast majority of victim behavior types were found to be negatively associated with emotional intelligence, the "Healthy Adult" mode, and psychological well-being, while positively associated with perfectionism and the restriction of autonomy. The polarity of correlation profiles between active and passive types of victim behavior has been demonstrated: active types are characterized by positive correlations with dominance, aggressiveness, and externalization of blame, whereas passive types correlate with submissive surrender, self-criticism, and a deficit of agency, reflecting two fundamentally different vectors of implementing a victim position in interpersonal interaction. The psychological predictors for each type of victim behavior have been identified, the leading ones being a deficit in the "Healthy Adult" mode, a low overall level of emotional intelligence, a tendency toward submissive surrender, etc. The individual psychological characteristics of individuals belonging to each of the identified types of victim behavior have been defined and described. The role of the social environment, including interpersonal interaction and personality traits, in the formation of personality victim behavior has been proven. The leading role of the family in shaping an individual's victim vulnerability has been substantiated. The following have been refined and specified: The typology of victim behavior as a stable personality characteristic. The following have been expanded and deepened: The

understanding of the essence of victimhood as an enduring psychological trait of a human being. Practical Significance of the Research Findings: The practical significance of the findings lies in the feasibility of their application in developing action-oriented programs aimed directly at the prevention of victimhood and overcoming victimization. The core propositions and outcomes of the dissertation can be utilized in the training of future psychologists when teaching such disciplines as "Developmental Psychology," "Psychological Counseling," "Deviant Psychology," "Pedagogical Psychology," and others. The proposed model of victimhood, the developed methodology for diagnosing types of victim behavior, as well as the established individual psychological prerequisites and features of personality victim behavior, are of high importance for practical work—spanning psychoprevention, psychoeducation, psychodiagnostics, and the practice of providing psychological assistance.

Державний реєстраційний номер ДіР:

Пріоритетний напрям розвитку науки і техніки: Інформаційні та комунікаційні технології

Стратегічний пріоритетний напрям інноваційної діяльності: Не застосовується

Підсумки дослідження: Нове вирішення актуального наукового завдання

Публікації:

- Бабчук О.Г., Велічко Г.В. Основні підходи до вивчення віктимної поведінки. Наукові інновації та передові технології. Серія «Психологія». 2025. №4(44). С.1889-1899. DOI: [https://doi.org/10.52058/2786-5274-2025-4\(44\)-1889-1899](https://doi.org/10.52058/2786-5274-2025-4(44)-1889-1899)
- Велічко Г.В. Сексуальне насильство над дітьми як особливий екстремальний психологічний стресор травми. Габітус. 2022. Випуск 42. С.32-36. DOI <https://doi.org/10.32782/2663-5208.2022.42.4>
- Velichko G.V. Personality as an explanatory basis in the analysis of victim behavior. Слобожанський науковий вісник. Серія Психологія. 2025. Випуск 2. С.26-30. DOI: <https://doi.org/10.32782/psyspu/2025.2.4>
- Велічко Г.В. Особливості співвідношення типів віктимної поведінки та особистісних особливостей людини. Наукові перспективи. Серія «Психологія». 2026. №3 (69). С.1552-1563. DOI: [https://doi.org/10.52058/2708-7530-2026-3\(69\)-1552-1563](https://doi.org/10.52058/2708-7530-2026-3(69)-1552-1563)
- Велічко Г.В. Взаємозв'язки схема-режимів та типів віктимної поведінки особистості: результати емпіричного пошукування. Перспективи та інновації науки. Серія «Психологія». 2026. №3(61). С.3253-3263. DOI: [https://doi.org/10.52058/2786-4952-2026-3\(61\)-3253-3263](https://doi.org/10.52058/2786-4952-2026-3(61)-3253-3263)
- Велічко Г. Види насильства над дітьми. Педагогічний альманах. Актуальні проблеми дошкільної освіти: теорія та практика: матеріали II Всеукраїнської конференції здобувачів вищої освіти і молодих учених (Одеса, 04 листопада 2022 р.). Вип. 2. Одеса: Видавництво ТОВ «Лерадрук», 2022. С.83-87.
- Велічко Г. Сексуальне насильство над дітьми як психологічна проблема. Сучасні аспекти модернізації науки: стан, проблеми, тенденції розвитку: матеріали XXV Міжнародної науково-практичної конференції (Рига, 07 жовтня 2022 р.) / за ред. І.В.Жукової, Є.О. Романенка. Рига (Латвія): ГО «ВАДНД», 2022. С.401-405.
- Велічко Г. Психологічні особливості віктимності. Актуальні питання розвитку особистості: сучасність, інновації, перспективи: Збірник наукових праць за матеріалами II Міжнародної науково-практичної конференції (м.Житомир, 04 квітня 2024 р.). Житомир: Вид-во ЖДУ імені Івана Франка, 2024. С.58-60.
- Велічко Г. Віктимність особистості, її попередження та діагностика. Quality of Life in the Global Uncertainty Dimensions: monograph. Tadeusz Pokusa, Tetyana Nestorenko (eds.) Opole, Poland: Publishing House of the Academy of Applied Sciences – Academy of Management and Administration in Opole, 2025. P.141-147.
- Велічко Г.В. Девіктимізація як фактор збереження і підтримання ментального здоров'я особистості. Методологія сучасних наукових досліджень: збірник наукових праць учасників XXII Міжнародної науково-практичної конференції (26–27 лютого 2026 р., м. Харків) / за наук. ред. К.Юр'євої. Харків: ХНПУ

імені Г.С. Сковороди, 2026. С.134-135.

- Велічко Г.В. Психодіагностична методика «Типи віктимної поведінки»: досвід застосування в умовах емпіричного дослідження. Збірник наукових статей Всеукраїнської науково-практичної конференції «Актуальні проблеми психології особистості: теорія, досвід, практика» (Одеса, 23-24 квітня 2026 р.). Одеса: Університет Ушинського, 2026. С.279-285.

Наукова (науково-технічна) продукція: методи, теорії, гіпотези

Соціально-економічна спрямованість:

Охоронні документи на ОПІВ:

Впровадження результатів дисертації: Впроваджено

Зв'язок з науковими темами: 0124U000215

VI. Відомості про наукового керівника/керівників (консультанта)

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Казанжи Марія Йосипівна

2. Mariia Y. Kazanzhy

Кваліфікація: д. психол. н., професор, 19.00.01

Ідентифікатор ORCID ID: 0000-0001-8316-128

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи: Державний заклад "Південноукраїнський національний педагогічний університет імені К. Д. Ушинського"

Код за ЄДРПОУ: 02125473

Місцезнаходження: вул. Старопортофранківська, Одеса, 65020, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR:

VII. Відомості про офіційних опонентів та рецензентів

Офіційні опоненти

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Кононенко Анатолій Олександрович

2. Anatolii O. Kononenko

Кваліфікація: д. психол. н., професор, 19.00.05

Ідентифікатор ORCID ID: 0000-0002-5583-9036

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи: Дніпровський національний університет імені Олеся Гончара

Код за ЄДРПОУ: 02066747

Місцезнаходження: проспект Науки, Дніпро, Дніпровський р-н., 49045, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR:

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Мазоха Інна Степанівна

2. Inna S. Mazokha

Кваліфікація: к. психол. н., доц., 19.00.01

Ідентифікатор ORCID ID: 0009-0009-9361-8080

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи: Ізмаїльський державний гуманітарний університет

Код за ЄДРПОУ: 02125467

Місцезнаходження: вул. Репіна, Ізмаїл, Ізмаїльський р-н., 68600, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR:

Рецензенти

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Соколова Ганна Борисівна

2. Hanna B. Sokolova

Кваліфікація: д. психол. н., професор, 19.00.08

Ідентифікатор ORCID ID: 0000-0002-9913-1814

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи: Державний заклад "Південноукраїнський національний педагогічний університет імені К. Д. Ушинського"

Код за ЄДРПОУ: 02125473

Місцезнаходження: вул. Старопортофранківська, Одеса, 65020, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR:

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Василенко Ірина Анатоліївна

2. Iryna A. Vasylenko

Кваліфікація: к. психол. н., доц., 19.00.07

Ідентифікатор ORCID ID: 0000-0001-7524-6943

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи: Державний заклад "Південноукраїнський національний педагогічний університет імені К. Д. Ушинського"

Код за ЄДРПОУ: 02125473

Місцезнаходження: вул. Старопортофранківська, Одеса, 65020, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR:

VIII. Заключні відомості

**Власне Прізвище Ім'я По-батькові
голови ради**

Вдовіченко Оксана Володимирівна

**Власне Прізвище Ім'я По-батькові
головуючого на засіданні**

Вдовіченко Оксана Володимирівна

**Відповідальний за підготовку
облікових документів**

Княжева І. А.

Реєстратор

Юрченко Тетяна Анатоліївна

**Керівник відділу УкрІНТЕІ, що є
відповідальним за реєстрацію наукової
діяльності**

Юрченко Тетяна Анатоліївна